

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LIV (48)
Štev. (Nº) 26

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
13 de julio - 13. julija 1995

BOŽIDAR FINK

Niti kaplja prelite krvi ni padla v prazno

Govor v Kočevskem Rogu

Na ta praznični dan, v katerem radostno obujamo spomin na rojstvo slovenske samostojnosti, smo se sešli na tem kraju smrti, da se pogovorimo med seboj in z mrtvimi ter se odtod obogatimo vrnemo v življenje in delo. Obe današnji priložnosti, spomin na osamosvojitve in na pomor, nas očiščujeta in hrabrita.

Toda kako je mogoče klicati k vedrosti

duha na tem kraju? Stojimo ob jamah, ki so še v našem času goltale življenje in sanje. V njihovih globinah sta se izgubljali razumnost in človečnost, vanje so se pogrezali obeti mirnega sožitja na slovenski zemlji. Brezna so še zdaj odprti grobovi, ki tulijo, in njihovi nemi glas pretresa čustva in vzemirja vest doma in po svetu.

Na tem kraju in po vsej slovenski zemlji so počivališča grozljivega števila pobitih človeških bitij. Obžalujemo smrt vsakega človeka in obtožujemo vse krivično nasilje. A posebej nas prizadeva prelite naše krvi. Še zdaj peče stara rana, še se utrne solza, v sebi nosimo trajno znamenje vsak svojemu dragemu bitju, vsi pa naši veliki skupinski žrtvi, našemu neznanemu vojaku.

Spomin na tem kraju pa ni samo čustven vzgib. Ne potapljam se v temne misli, naša srca so razmeščana in so tako pripravljena, da se tukaj poživljajo ob duhovnih silnicah. Dvigamo se iz potrnosti, da se okrepimo ob ljudeh, ki so bili sicer zatrti, zavrženi v skrite globine in je bil preklet celo njihov spomin, a nam globlji pogled odkriva smisel njihovega žrtvovanja za nauk in opomin.

Slavne zmage niso vredne poveljevanja zaradi samega uspeha, temveč zara-

di duševne sile, ki so jo bojevniki dali za zgled pravice. Moralno ni pomemben učinek, ampak pravičnost smotra in odločenost zanj. Zato tu slavimo tiste, ki so sprejeli in do konca spoštovali odločitve, da z živim zidom zapro pot sistemu, ki ni bil naš in sploh ni bil človeški.

Pred vsem drugim je bilo treba ustavljati napad na krščansko vernost. Obramba vere in Cerkve je bila obramba svobode za izpovedovanje vere, za življenje po veri in za razširjanje verskega prepričanja. Odporniki proti revoluciji so bili skupno usmerjeni k demokratičnemu ohranjanju temeljev za javno ureditev, ki bi ustrezala cerkvenemu družbenemu nauku. To ni hotelo biti vsiljevanje določene prenovitvene zamisli, saj je pod okupacijo sploh ni mogoče veljavno sprejemati in uresničevati. Treba je bilo torej odvrniti napad na svobodo vere in osebne zvestobe cerkvenemu nauku. Večini je bil prisoten predvsem ta nagib. Vprašajmo se, ali je naš pogum za javno izpovedovanje prepričanja vreden tedanjih žrtev!

Branitelji večnega zakona, razglašenege v naravnem redu, so bili tudi tisti, kateri so videli v nastopajočem boljševizmu samo nekaj narodu tujega ali jim je bil neposredni namen varovati pred krivičnim nasiljem skupne kulturne in gospodarske dobrine ali celo samo osebno in družinsko življenje in premoženje. Pravica do obrambe naravnega reda vsebuje pravico do uporabe sile. Dejanska obramba sebe je pravična, braniti drugega je plemenito in po okoliščinah tudi zapovedano, za pravice drugih dati življenje je pa junaštvo in svetost. Zgledi take moralne veličine nam svetijo iz teh globin. Ne idealiziramo vsakega posameznika in vseh njihovih osebnih ravnanj. Bogato cenimo pa dajemo krvi, ki je bila vnaprej darovana za svobodo in blaginjo domovine in vseh njenih otrok.

Častno je umreti za domovino, a naši padli in žrtvovani še zdaj ne uživajo javne časti. Ker niso sprejemali tuje učenosti in se niso uklanjali nasilju, so bili opečateni za odpadnike, nevredne časti in življenja. Bili so pomorjeni in pred družbo onečaščeni. Že na začetku pa so z darovanjem krvi tvegali tudi izgubo dobrega imena pred svetom. V nesrečnih okoliščinah sovražne okupacije so bili postavljeni pred izbiro, ali naj se

Se Zoran Thaler sramuje slovenščine?

Nova „pridobitev“ zunanjega ministra

V slovenskem zunanjem ministrstvu so vpeljali novost: uradne dopise, namenjene tujim državam, bodo pošiljali le v prevodu tujega jezika brez slovenskega izvornika.

Generalni sekretar Tomaž Vetrih je o tem obvestil vodje sektorjev v zunanjem ministrstvu. Takšna „pridobitev“, ki jo je slovenska zunanje-politična praksa deležna pod vodstvom ministra Zorana Thalerja je za mnoge dokaz servilnosti in klečeplazenja, kakršnega ni mogoče najti nikjer drugje v Evropi. Vse normalne države se

namreč uradno komunicirajo z ustanovami oziroma s predstavniki drugih držav tako, da dopise pošljejo v svojem jeziku, temu pa še priložijo prevod v enem od diplomatskih jezikih. Take države pokažejo svoj narodni ponos in suverenost. Pri nas pa je vse drugače.

Minister Thaler je brez občutka za simbolno vrednost tako prakso zatrl. Kako nas bo jemala Evropa, če niti sami ne spoštujemo svojega jezika?

„Slovenec“, 8. julija

Poročilo SKD

Peterle na svetu Evropske unije krščanskih demokratov

Predsednik Slovenskih krščanskih demokratov in podpredsednik Evropske zveze krščanskih demokratov (EUCID) Lojze Peterle se je 30. junija v Bukarešti udeležil rednega zasedanja Sveta EUCID.

Člani Sveta so razpravljali o prošnjah nekaterih strank za članstvo v tej internacionali, med drugim tudi o prošnji HDZ-ja, o programu dela za leto 1996, potrdili pa so tudi resolucijo o manjšinah, sprejeto na nedavnem seminarju EUCID o manjšinah v Portorožu.

Predsednik SKD Lojze Peterle je to priložnost izkoristil tudi za srečanje z nekaterimi uglednimi evropskimi krščansko-demokratskimi politikami.

Slovenski krščanski demokrati so z veseljem sprejeli nalogo, da naslednje zasedanje sveta EUCID prirede čez dve leti v Sloveniji, kar je za našo mlado državo velika čast in tudi odgovornost.

Pozneje se je predsednik Slovenskih krščanskih demokratov Lojze Peterle v

predajo revolucijskemu terorju in sprejmejo prihodnjo strahovladu, ali pa naj se temu uprejo, čeprav izgubijo naklonjenost vsega sveta. Prepričani smo, da je bila odločitev pošteno sprejeta in pravična po naravnih in pisanih postavah. Dopusčamo sicer zgodovinsko raziskavo o taktičnih potezah, povezavah in sredstvih, čeprav menimo, da za temeljene odločitve v skrajni sili ni bilo izbire. Nikakor pa ne sprejemamo debate o tem, ali je bilo dopustno in nujno upreti se komunistični revoluciji, ki je sodelovala z okupatorji pri uničevanju slovenskega življenja in duhovnih prvin narodnosti. Domobranec in drugim bojevnikom proti revoluciji ni bilo mogoče vzeti osebne časti. Njihovo slavo povzdiguje z zahtevo, da jim častnost, osebno in skupinsko, prizna tudi uradna javnost, da bo izbrisan sramotno krivični madež z mrtvih in živih.

Prepričanje o pravičnosti upora revoluciji se potrjuje ob zatonu varljive komunistične blagovesti in razpada njenega imperija. Bojevnikom proti komunističnemu partizanstvu in njegovim notranjim zaveznikom pa se vse bolj priznavajo domoljubni osebni nagibi. Pošteno je treba zavriniti še zlohotno in nesmiselno trditve o nečastni

(Nad. na 4. str.)

Celovcu srečal z avstrijskim zunanjim ministrom in podkanclerjem v avstrijski vladi dr. Wolfgangom Schüsslom, ob prisotnosti koroškega deželnega glavarja dr. Kristofa Zernatta.

Srečanje spada v okvir rednih stikov med strankama Slovenskih krščanskih demokratov in avstrijsko ljudsko stranko, ki sta jo začela že prejšnja predsednika Peterle in Busek. Do tokratnega srečanja pa je prišlo na pobudo zunanjega ministra in predsednika dr. Wolfghanga Schüssla, ki se mudi na obisku na Koroškem.

Zgodilo se je v Sloveniji

Vinko Levstik je dobil poziv, da se zgleda na sodišču. Čeprav je državno tožilstvo ukinilo pregon, ki so ga izvajale jugoslovanske oblasti pred leti, ga sedaj tožijo privatniki zaradi istih namišljenih „vojnih zločinov“. Slovenija še vedno ni varna pred mogočnostjo prejšnjih oblastnikov v novi podobi.

V novi knjigi Sedem let pozneje, ki obravnava zapor Janše, Borštnarja, Tašiča in Zavrla pred sedmimi leti, so objavljeni dokumenti, ki dokazujejo, da je vrh slovenske vlade in partije, tudi Kučan — vedel za vse priprave in tajne preiskave pri obtoženih. Oni so se takrat izgovarjali, da je vse to pripravila vojska in centralna vlada, Jugoslavija. Koliko jim je verjeti!

Predlog SKD o triletnem porodniškem dopustu je parlament zavrnil. Proti njemu so poleg prenoviteljev komunistov in LDS nastopili tudi opozicijski Janševi socialdemokrati in nacionalisti. SLS se je opredelila za predlog. Za zavrnitev zakona je glasovalo 20 poslancev, za obravnavo pa 32.

Grčija je odstopila od svojega oviranja vstopa Slovenije v Evropsko zvezo. Problem je bil tudi prepoved Slovincem nakupovanja grške zemlje ob Makedoniji, kajti če bi to pustili Slovincem, bodo pozneje morali pustiti isto Makedoncem.

Resurrecturis

V četrtek, 29. junija, so se zaključile slovenosti, ki jih je spominski odbor priredil ob 50-letnici poboja, z veličastnim koncertom v Cankarjevem domu — Resurrecturis — Tistim, ki bodo vstali.

Koncert je bil sestavljen iz triptiha na tematiko Debeljakove Črne maše. Prva je bila predstavljena simfonija komponista Primoža Ramovša, nato Rekviem Jožeta Trošta ter Kanata Sama Vremška Exercitus grandis. Besedilo je iz Debeljaka, Balantiča, Majcna, Gradnika in Ezekijela izbral in priredil Zorko Simčič, peli pa so solisti (vsi iz Argentine) Veronika Fink - Menvieille, Bernarda Fink Inzko, Marko Fink in Marko Bajuk, sodelovali so simfoniki RTV Slovenija (dirigent Marko Munih), zbor Anton Foerster, dirigent avtor, ter zbor Consortium musicum, dirigent Mirko Cuderman.

Koncertni list je bil opremljen z grafiko Bare Remec. Dvorana je bila polna (1500 sedežev), koncerta so se udeležili cerkveni, kulturni in politični predstavniki slovenskega demokratičnega življenja ter rojaki iz Slovenije in sveta.

Več o koncertu bomo objavili prihodnjic.

TD

CANKARJEV DOM
kulturni in kongresni center

Slovenski spominski odbor

RESURRECTURIS

Glasbeni triptih po motivih Črne maše pesnika Tineta Debeljaka in besedil starozavznega preroka Ezekijela ter pesnikov Franceta Balantiča, Stanka Majcna in Alojza Gradnika.

Ob petdesetletnici roških, teharskih in drugih žrtev

50

TISTIM, KI BODO VSTALI

Spomenik Ivanu Hribovšku

ODKRILI SO GA V RADOVLJICI 25. JUNIJA

Ivan Hribovšek, eden največjih slovenskih pesnikov, je končno dobil priznanje svoje domovine in rojstnega kraja. V Radovljici so mu ob cerkvi odkrili doprni kip, delo kiparja Staneta Kolmana. Po maši, ki jo je daroval kanonik dr. Merlak, je zbrane vaščane ter goste iz Argentine in drugod — med njimi je bila tudi pesnikova sestra Pavla Kremžar z otroki in vnuki — nagovoril župan inž. Vladimir Černe, nato pa je akademik prof. dr. Janko Kos odkril pesnikov kip in v svojem govoru poudaril vrednost njegovih pesmi. Hribovška, ki je bil kot domobranec vrnjen in ubit, pozneje pa je njegove pesmi dr. Debeljak prvi izdal v Argentini, je govornik uvrstil med najboljše slovenske pesnike. Omenjal je zanimivo zgodovino Hribovškovih poezij, ko je od njegove smrti do prve zbirke v Argentini poteklo nad dvajset let, enako število let pa še do objave v domovini. Visoko ga je tudi ocenil kot sonetista in odličnega ustvarjalca v klasičnih metrumih.

Pesnikov doprni kip je blagoslovil radovljiški župnik Jože Drolc.

Pri slovensnosti je še sodeloval zbor Hozana pod vodstvom Elizabete Demšar, pozneje pa je bil v graščinski avli večer, posvečen Hribovškovi poeziji pod naslo-

vom Noč je svetla kot češnjevo cvetje.

Slovensnosti se je udeležil tudi državni sekretar dr. Peter Vencelj, velik odmev pa je našla še v medijih. Tudi Hribovšek se je končno vrnil s častjo domov.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Družba je pričela pisati novo stran v knjigi argentinske zgodovine. Tretja predsedniška doba v tujem novem času ustavnega življenja se je pričela. In kar bi bilo pred leti pravo čudo, se danes vsakemu državljanu zdi naravno in normalno. Daleč zadaj so ostali časi, ko so predsedniki komaj prekoračili polovico svojih mandatorov, pa je že šum uporov in ropot orožja napravil konec njih vladanju in demokratičnemu življenju. Res je, da manjka še mnogo, premnogo, da bo demokracija res polno zaživela v družbi, a resnično je tudi, da so opravili dolgo pot in dosegli v tem oziru lepe uspehe.

OBLJUBE IN REALNOST

Carlos Saúl Menem je dosegel, kar je tako želel in za kar se je nenehno potegoval: nastopiti drugo predsedniško dobo, ki bo segala do konca tega tisočletja. Vladal bo, če mu Bog da, do 10. decembra leta 1999. Če prištejemo čas prve vladne dobe, bo to kar deset let ob krmilu države. In po teh letih ne država ne družba ne bosta enaki kot ob njegovem nastopu. Globoke spremembe, mnogo globlje kot si je kdo mislil, so in bodo še spremenile lice Argentine.

Beležiti je treba doslej eno in drugo stran. Najbolj pozitivna je delna gospodarska stabilnost, kot je sam dejal v tem drugem „nastopnem“ govoru: „To mi priznajo prijatelji in nasprotniki.“ Najbolj negativno je neke vrste avtokratsko vodenje države, ki je postalo navada tega režima. Potem bi mogli zabeležiti tehnikfikacijo in brezposelnost, izredno svobodo in korupcijo, globoko spremembo države in nejasno upravljanje fondov, itd., itd.

A nek pojav izstopa, ki ga družba zana in ga beleži kot slabo stran sedanje vlade: le malokrat prizna, kakšno je realno stanje. In to je lastno tako predsedniku kot ministrom, državnim tajnikom in tudi nižjim funkcionarjem. V tem smislu je izzvenel tudi predsednikov govor v kongresu. Bolj je bil podoben predvolilnim obljubam kot pa vladnemu načrtu za novo dobo. Vse bo lepo, vse bo dobro. Ne bo korupcije, upokojenci bodo preskrbljeni, uničili bomo brezposelnost... Prihodnja štiri leta bodo tvorila neke vrste socialno dobo, kajti „gospodarstvo mora biti v službi človeka“. To pa ne sovпада z izjavo, ki jo je predsednik sam podal v časnikarskem intervjuju, ko je zatrdil, da „brez sredstev ni možnosti za socialno pravico“.

Tu je tisto protislovje: ni mogoče obljubljeni v prazno, kajti vsi dobro vemo, da ni, in še nekaj časa ne bo sredstev. Država se še vedno zvija v krčih globoke spremembe; recezija grobo udarja vso družbo, davčna nabirka pada, a prva vladna postavka je redno plačevanje zunanjih obveznosti. In te obveznosti v bodoče ne bodo manjše kakor danes. Zunanji dolg se ni zmanjšal, marveč se je celo povečal, kljub množičnim in milijonskim privatizacijam (tudi tu je vprašanje, kam je šel ves denar privatizacij). In v teh prihodnjih štirih letih ne bo več dohodkov s te strani: kaj malo je ostalo od starih zakladov, kar se še da privatizirati.

Zveneče obljube torej nimajo realne podlage, najmanj v sedanjih okoliščinah, ko je ob samem nastopu v kongresu bilo praznih mnogo poslanskih mest: radikali so izostali iz protesta zaradi vladne politike v primeru córdobske province.

A vrnimo se k začetku. Tretja nepretrgana predsedniška doba je dovolj razveseljivo dejstvo, da smemo govoriti o uspehih

argentinske demokracije. Vse ostalo potem pride s časom, je sad zorenja, ki potrebuje sonca in dežja. Toplote a tudi mraza. In dobro vemo, da ni mogoče pričakovati samo lepega vremena. Ne bi bilo naravno ne pozitivno za to mlado demokracijo na južnem koncu ameriškega kontinenta.

Še kratka omemba o sestavi vlade. Menem je zaenkrat pustil stvari, kot so stale. Potrdil je vse dosedanje ministre in spremembe bodo prišle šele, ko bo kongres potrdil novi zakon o ministrstvih. Ker pa bo ta prizadel marsikateri politični interes posameznih vladnih skupin, bo verjetno preteklo nekaj časa, predno bo dokončno potrjena nova vladna struktura. Novica je le nastop koordinacijskega ministra (Eduardo Bauzá), ki ga izrecno predvideva nova ustava, katerega vlogo bo treba pravzaprav še začrtati. Tukajšnja družba in tukajšnja politika nimata prakse s tem sistemom. Dosedanji je bil bistveno predsedniški in personalistični; in če upoštevamo osebo, ki zavzema predsedniško mesto, je težko razumeti, kako naj se izvede duh ustave, kot si jo je v svojih sanjah zamislil Alfonsín, ko je začrtal to novo funkcijo.

POKLIČITE GASILCE

Nastop nove predsedniške dobe se je odvijal v trenutku, ko se država nahaja v kočljivem stanju. Ni običajno namreč, kar se je dogodilo v Córdoba, kjer je guverner Angeloz moral podati ostavko in bo predhodno nastopil novoizvoljeni guverner Mestre. O krizi v tej provinci smo že pisali. Ustavna rešitev položaja je pozitivna, a zamenjava vladne osebnosti ne pomeni rešitev globoke socialne in gospodarske krize.

In dejstvo je, da se v takem stanju ne nahaja samo Córdoba. Novoizvoljeni guverner province Tucumán general Bussi je izjavil, da se tamošnja družba nahaja „na robu socialne eksplozije“. Takoj ob nastopu je tudi zatrdil, da ne bo odpustil nobene od provincijskih ulužbencev: povečanje brezposelnosti bi bilo lahko usodno. Provincij Misiones in San Juan tudi ne odpuščata uslužbencev, a v obeh so jim znižali plače. V Catamarci plačujejo del dohodkov uslužbencem z boni. Corrientes nima fondov, Río Negro roti zvezno vlado, naj ji pošlje naknadnih fondov. V provinci Entre Ríos so doživeli nove socialne proteste.

Težko je predvidevati, kako urediti vse te zadeve, kako preprečiti ogenj, v trenutku, ko mora država izvesti nove spremembe v svoji strukturi, ko je treba povečati davčni pritisk, obenem pa posvetiti čim več pozornosti socialnim problemom. Zato ni mesta za optimizem in je razumljivo, da nasmejani obrazi, ki smo jih videli ob nastopu nove vladne dobe, danes že kažejo vso zaskrbljenost zaradi realnega stanja družbe. In tu ne pomagajo ne statistike ne številke. Kaj malo spremeni ta položaj dejstvo, da je meseca julija, v zadnjih 21 letih država že drugič doživela padec inflacije. Indeks cen je namreč padel za 0,2 procenta. To bi bilo samo po sebi razveseljivo dejstvo. A v vladi sami priznajo, da to ni sad večje proizvodnje ali znižanja industrijskih stroškov, marveč posledica hude recezije, ki vedno bolj grobo udarja to družbo, ko se trgovine praznijo in se potroši vedno manj, ker je vedno manj denarja. In ker kaže, da na obzorju ni videti kakih globljih sprememb, se moramo vdati v dejstvo, da bo recezija v prihodnjih mesecih in še precej časa naš vsakdanji kruh.

PRAZNOVANJE SLOVENSKE DRŽAVNOSTI V LJUBLJANI

Kot smo že pisali, je slovenski zunanji minister Thaler prepovedal slovenskim veleposlaništvom po svetu praznovati dan slovenske državnosti, 4. obletnico samostojnosti. Med ljudmi je to povzročilo veliko nezadovoljstvo. Seveda pa slovenske „stare“ sile niso bile pripravljene praznovati te samostojnosti tudi na drugih področjih. Da ne govorimo o zastavah, ki jih je ljudstvo na veliko izobešalo, pristaši prejšnjega režima pa ne, čeprav so uradni predstavniki države.

Jože Školjč, predsednik državnega zbora, ni hotel sklicati slavnostne seje parlamenta, pa tudi Ruepl, sedanjí ljubljanski župan ni bil navdušen nad praznovanjem.

Pod pritiskom je predsednik države Milan Kučan le pripravil „slavnostno“ zborovanje v Cankarjevem domu, ki pa je doživelo zelo neslavnostni konec. Prisotnih je bilo namreč le tretjina dvorane, čeprav so bili povabljeni vsi državni in mestni funkcionarji. Tudi spored je bil kaj klavrn.

Mestni svet, kateremu načeljuje Dimitrij Kovačič (pred meseci je bil med nami v Argentini, je član Socialdemokratov) pa je sklical svojo proslavo na Kongresnem trgu. Župan Rupel se je v začetku branil in otepal prisotnosti, a končno je le moral ugrizniti v to zanj neprijetno jabolko. Tudi je hotel, da bi poleg tvorcev slovenske samostojnosti izpred štirih let govoril tudi njegov prijatelj Kacin, obrambi minister, a mestni svet na to ni pristal.

Končno se je v nedeljo, 26. junija, zbralo na Kongresnem trgu ogromna množica ljudi, pred odrom vsi politični veljaki, od

Kučana navzdol, nadškof dr. Šuštar ter diplomati in drugi.

Odprl je slavnost predsednik sveta Kovačič, sledil pa mu je govor župana Dimitrija Rupla, ki pa ga je množica izzvijgala in s tem pokazala svoje mnenje. Sledil je prvi predsednik samostojne slovenske vlade Lojze Peterle (govor objavljamo), ki so ga poslušalci večkrat nagradili z živahnim ploskanjem. Dr. France Bučar, predsednik tedanje skupščine, je podal bolj akademski nagovor, za njim pa je sedanjí predsednik predsedstva Milana Kučan doživel prvič v zgodovini glasno in večkratno živžganje, v nagovoru pa ni povedal nič. Podobno se je godilo bivšemu notranjemu ministru Igorju Bavčarju. Govore je končal tedanjí obrambni minister Janez Janša, ki pa je doživel veliko in dolgotrajno ploskanje in visoko navdušil poslušalce (njegov nagovor smo delno objavili v prejšnji številki našega lista).

Sledil je kulturni spored, ki so ga pričeli Kamniški koledniki (tudi ti so bili že med nami), za glavni del pa je Mojmir Tozon pripravil Slovenski triptih, ko je z recitacijami in pevkimi točkami ponazoril Hrepenenje, Upanje in Vstajenje. Besedila so bila iz Balantiča, Cankarja, Kuntnerja in Gradnika, med pevci pa je pel tudi baritonist Juan Vasle.

Ta prireditev je bila dobro pripravljena in dostojna počastitev mesta Ljubljane, ljudje pa so pač — morda prvič — res jasno pokazali, kateri govorniki so jim pri srcu.

TD

Gre za zvestobo

Nagovor predsednika SKD Lojzeta Peterleta na slavnosti mesta Ljubljane ob 4. obletnici samostojnosti 26. junija 1995

Spoštovani gospod predsednik, ekselence visoki predstavniki Ljubljane, dragi ministri iz prve demokratične slovenske vlade, Slovenke in Slovenci, tisztelet allende magyarok, spettabili concitadini italiani, lepo pozdravljeni, še posebej izseljenci iz obeh Amerik, iz Avstralije in Evrope!

Vesel in ponosen sem, da pripadam narodu, ki se je odločil za svobodo in si jo je v boju z neenakim nasprotnikom tudi izbojeval. S tem je utrdil svoje dostojanstvo in prevzel polno odgovornost za svojo prihodnost. Od takrat nismo več preglasovana provinca, ampak osebek z jasnim obrazom in suvereno politično voljo.

V strankah slovenske pomladi se je pred petimi leti zgostil desetletja zadrževani politični naboj v jasen cilj — ustanovitev slovenske države. Ta cilj je doživel demokratično plebiscitarno potrditev državljanov Slovenije ter Slovencev po vsem svetu.

Jasen cilj in trdna volja nista bila dovolj. Potrebna so bila sredstva za doseg cilja. Naša pričakovanja je bilo treba zavarovati z realno močjo. Toda ključno vprašanje ni bilo orožje, ampak, iz česa raste naša odločitev.

Tu se je zgodilo tisto bistveno. Tu se je zgodil prelom z revolucionarno in ideološko logiko. Demos je temeljil odločitev za samostojnost na zavezanosti narodnemu. Vlada, ki je prevzela glavno težo osamosvajanja, je uresničila samo tisto, kar je bil pristen izraz narodove volje. To pot ni šlo za službo tujim centrom moči, tujim interesom ali podrejenosti tuji ideologiji. Tisti, ki so morali uporabiti orožje, so se borili za

domovino, ne za ideologijo.

To je bil samo slovenski projekt, zato smo tudi enotni in zato smo uspeli. Od takrat imamo novo samozavest in nove možnosti.

Spoštovani gospe in gospodje! Postavili smo državo, živimo v miru, dosegli smo gospodarsko rast, zmanjšujemo nezaposlenost, imamo trden denar, gradimo avtoceste, bližamo se k Evropski zvezi — veliko smo dosegli. Dosegli bi še veliko več, če ne bi preštevilih področjih našega življenja še naprej obvladovala stara logika preživele ideologije in privilegijev njenih nosilcev. Tu gre za normalni in civilizacijski zaostanek za podaljševanje preteklosti.

Osamosvojili smo se navzven, osamosvojiti se moramo še navznoter. Tudi to se ne bo zgodilo samo od sebe. Iz egiptovske sužnosti ne more oditi nihče namesto nas. Prihodnost lahko gradimo samo na novih vrednotah. Obljubljene dežele nam ne bo nihče podaril. To je naš nenehni skupni projekt.

Dokler slovenska politika na državni ravni ne bo zmogla jasne obsodbe totalitarizma in zločinov revolucije, dokler ne bo pietetna do vseh mrtvih, občutljiva za krivice, ki so bile storjene še živim, dokler bo preteklost umetnica starih političnih sil za njihove današnje potrebe, ne bomo dosegli tistega sproščenega sožitja, ki bo omogočalo novo ustvarjalnost in nove uspehe. Sožitja ne moremo temeljiti na pozabi, ampak na sprejetju resnice, kakršnakoli že je, in na spravi. Taka pot bi bila evropska. Taka pot bi vodila tudi k dokončni odpravi strahu med našimi ljudmi.

Prihodnosti je pred nami toliko, kolikor

Uspešen začetek turneje

Pristavska foklorna skupina je začela svojo turnejo po Sloveniji v sredo, 5. julija na štajerskem Lovrencu na Pohorju. Dvorana v kulturnem domu je bila polno zasedena, sprejel pa jih je domači župnik. Za dobrodošlico so zaplesali člani domače foklorne skupine nekaj pristnih slovenskih plesov. Ta skupina je praznovala 15-letnico svojega obstoja in je letos gostovala na Norveškem.

Pristavčani so pripravili obširen program. Trajal je skoro dve uri in je vseboval slovenske foklorne plesse, pa tudi najbolj značilne plesse iz Argentine: iz severa, pampe, pa tango in malambo.

Ker so vsak ples prikazali v primernih narodnih nošah, je vmes igral ansambel

avtohtone argentinske skladbe.

Občinstvo je bilo zelo zadovoljno in navdušeno velikokrat prekinilo izvajanje s ploskanjem. Zaključek večera je bil v gostilni v Rušah, kamor so goste povabili na večerjo. Seveda ni manjkalo veselega petja tako slovenskih kot argentinskih pesmi.

Pristavska foklorna skupina je nastopila na 25. festivalu v Ševerjanu nad Gorico, na Primorskem (kjer jih je pozdravil državni sekretar dr. Peter Vencelj), v Novem mestu, Škofji Loki, Kranju, Grosuplju, zaključili pa bodo turnejo pri Figovcu v Ljubljani.

Organizacijo je prevzelo izseljensko društvo Slovenija v svetu.

GB

Zlatomašnik Vinko Žakelj

Med letošnjimi zlatomašniki je Vinko Žakelj, izseljenski duhovnik v Belgiji.

Jubilant je doma iz Šentjošta nad Horjulom, kjer se je rodil leta 1918. Bogoslovje je končal v Ljubljani in bi tam moral biti posvečen v mašnika. Toda prve dni maja 1945 se je z drugimi bogoslovci in ljudstvom umaknil na Koroško. Posvečen je bil v Krki na Koroškem 19. maja 1945. Kot izseljenski duhovnik je prišel v Belgijo leta 1974 in tam ostal do danes v mestu Eisdren.

Veliko poletnih počitnic je preživel kot duhovnik in skrbi Marijinega svetišča na Sv. Višarjih. Na to božjo pot se je navezal z vsem srcem in zasnoval misel, naj bi Sv. Višarje postale božja pot za vso Združeno Evropo.

Vinko Žakelj ne skrbi samo za dušni blagor slovenskih izseljencev, temveč tudi za njih kulturno življenje v okviru društva A. M. Slomšek in pevskega zbora.

Zlatomašniški jubilej je slovesno obhajal 30. aprila v mestu Maasmechel. Somaševali so apostolski nuncij Giovanni Moretti in številni izseljenski duhovniki. V cerkvi je govoril prelat Nace Čretnik iz Pariza. Pela sta pevska zbora Zvon in Slomšek. Čestitke je poslal škof Metod Pirih, maše sta se udeležila tudi slovenska diplomatska predstavnik v Bruslju Jaša Zlobec in dr. Boris Cizelj. Popoldne so rojaki pripravili zlatomašniku bogat kulturni program.

Zaradi jasnih misli objavljam nekaj misli iz slovenske pridige prelata Naceta Čretnika:

„Tvoja nova in Tvoja zlata maša imata zaradi okoliščin še posebno obeležje.

Posvečen si bil v izrednih okoliščinah, v begunstvu, dobrih 10 dni za tem, ko si mo-

je hočemo. Tudi kar se Evropske zveze tiče. Če smo prestali vse preizkušnje zgodovine doslej, bomo tudi mirno nastajanje nove Evrope. Moramo pa se temeljito pripraviti in na evropski način zavarovati naše narodne vrednote.

Praznik slovenske državnosti je preveč svet, da bi ga bremenili z drobnarijami, in preveč pomemben, da bi pozabili, za kaj nam je pri osamosvajanju šlo.

Naj gre za takšne ali drugačne igrice, zamere in prerivanja, vse to bo kot pena končalo na smetišču zgodovine, osamosvojitve pa bo ostala zapisana kot dejanje zrele slovenske politične volje pred začetkom tretjega tisočletja.

Tu zbrani vemo, da pri praznovanju dneva slovenske državnosti ne gre za veselico, ampak najprej za zvestobo temu, kar smo hoteli in še hočemo, za spomin na to, kar smo že dosegli.

Spoštovani gospe in gospodje! S posebnim spoštovanjem in hvaležnostjo do tistih, ki so dali življenje za slovensko svobodo, vam iz vsega srca čestitam k dnevu slovenske državnosti, z željo, da bi ga praznovali polno in veselo — tu in v vseh slovenskih občestvih.

Naj živi Slovenija!

ral bežati pred lastnimi rojaki, da si rešiš življenje.

Novo mašo si daroval pred 50 leti v begunskem taborišču v Vetrinju, ko so se odvijali ne samo najbolj tragični, najbolj usodni dogodki našega naroda, temveč tudi najbolj junaški in najbolj pomembni trenutki iz naše zgodovine, dogodki, ki jih bodo naši zanamci pravilno sodili in cenili, ko bo raz oči padla mrena sovraštva in zaslepljenosti, ko bo utihnila sirena bedaste in lažnjive propagande.

Pred 50 leti so drugi narodi slavili osvoboditev, mi smo samo zamenjali diktaturo: iz črno in rjavo smo prešli na rdečo, ki je — kot že ime samo pove — še bolj krvava.

Pred 50 leti torej si na Vetrinjskem polju daroval svojo prvo sveto mašo med tisoči, ki jih je Bog izbral, da bodo kmalu po tvoji prvi daritvi z daritvijo svojega življenja, v danes za vsakega poštenega človeka nedoumljivih okoliščinah, ki presegaajo vse zgodovinske grozote, v Teharjah in v kočevskih brezni potrdili svojo zvestobo Kristusu. A s tem dejanjem najvišje žrtve so dali neizpodbiten dokaz, da je bila njihova borba za življenje in za svobodo vseh, ne pa borba za sebično oblast brezosebnega in brezimnega rdečega Moloha.

Vsi, ki so se zatekli v Vetrinje in ki so bili po izdajstvu in po prevari odpeljani v smrt, nosijo na sebi pečat trpljenja in žrtve, izražajo pa tudi luč resnice in nosijo v rokah palme mučeništva in ljubezni. So pa seveda najprej osebe, ljudje, ki imajo pravice do spoštovanja, ne pa, da se jih še po 50 letih valja po blatu in krvi.

Ali kakor pravi Izjava slovenske komisije Pravičnosti in mir z dne 7. aprila letos:

»Hočemo ali ne, spomin na nesrečna leta 1941-1945 nas bo preganjal in ločeval tako dolgo, dokler ne bo prišlo do odkritega priznanja vseh oblik odgovornosti za dogodeke iz tega obdobja, do poprave krivic in končne sprave. Zgodovina nas opozarja, da je zgodovinski spomin trdoživ, da mrtvi ne nehajo vpiti in da krivice katerega koli izvora kričijo in opozarjajo nase, dokler niso poravnane.«

Ko bomo torej letos junija praznovali 50-letnico mučeniške smrti slovenskih Makabejcev, bomo še danes in vsak dan prosili Vsemogočnega za ves naš narod, da bodo vsi Slovenci znali v medsebojnem spoštovanju javno priznati žrtve z ene in druge strani in izreči iskreno besedo medsebojne sprave, ki bo temeljila na resnici in pravici.

Svojo zlato mašo obhajaš med slovenskimi izseljenci in našimi flamskimi prijatelji, kjer je praktično potekal največji del Tvojega duhovniškega delovanja. Svojim rojakom si prinašal Kristusa, njegovo odrešenje in njegovo življenje in si tako z njimi in tudi tukajšnjimi duhovniki in verniki gradil krajevno Cerkev. Mnogo si tudi storil za božjo pot na Svetih Višarjih. Naj nebeška Mati Marija v teh za Višarje odločilnih dneh pri svojem Sinu prosi, da bo ta njena božja pot še naprej ostala tudi slovenska božja pot.

Po Katoliškem glasu Jubilantu čestita naš list tudi v imenu vseh slovenskih rojakov ter sorodnikov v Argentini, ki jo je že nekajkrat obiskal.

OD LUJANA DO BREZIJI

Kip lujanske Matere božje, ki je bil blagoslovljen na letošnjem slovenskem romanju v Lujanu, je došel na letališče Brnik v spremstvu mnogih rojakov in prof. Tineta Vivoda. Tam so ga sprejeli mnogi rojaki iz Argentine, drugi Slovenci, skavtinje in skavti, vodje letališča, Lojze Peterle in drugi politični in cerkveni predstavniki.

Nedelja 24. junija je bila določena za romanje na Brezje v spomin na 50. obletnico konca vojske, poboja vrnjenih in odhoda v izseljenstvo. Slovesnost se je pričela ob 10, a že uro prej je bilo težko najti prostor v cerkvi, kjer so se vrstile Marijine pesmi in rožni venec. Maševal je koprski škof msgr. Metod Pirih ob asistenci Janeza Riharja in Jožeta Škerbca. Somaševalo je 25 duhovnikov, med njimi iz Argentine Boris Koman, Jože Guštin, Milan Povše, Mirko Grbec in Franci Šenk. Pri liturgičnem delu sta sodelovala še Stane Snój in Janez Jereb, del prošnje pa so prebrali Janez Starič, Božidar Fink, Ivan Korošec in Bernarda Fink Inzko. Med mašo je prepeval moški zbor iz Stuttgarta.

Po maši sta pred oltar prinesla Janez in Martin Žakelj kip lujanske Marije. Zbrani so ga pozdravili s pesmijo Ti, o Marija, nakar je prof. Tine Vivod predstavil v kasteljansčini in slovenščini povezavo obeh največjih božjih poti v Argentini in Sloveniji, omenil, kako je brezjanska Marija že desetletja prisotna v Lujanu ter da bo lujanska Marija tudi našla častno mesto na Brezjah v zahvalo za dobroto argentinske zemlje novim

naseljencem. Končno je izročil kip lujanske Marije v varstvo brezjanski baziliki z besedami: *Slovenski begunci pred komunističnim nasiljem, ki smo našli svobodo, zavetje in kruh v Argentini, poklanjamo baziliki Marije Pomagaj na Brezjah kip nebeške Matere, kot jo časti argentinsko ljudstvo — z željo, naj spominja obiskovalce tega svetega kraja na Marijino dobroto, katere smo njeni otroci povsod deležni, tu ali daleč od domovine v argentinskem narodnem svetišču v Lujanu, kjer je ustoličena tudi brezjanska podoba — njej v čast in zahvalo za materinsko varstvo, v spomin in pričevanje naše zvestobe.* (Pri tem naj omenimo, da je manjša slika lujanske Marije bila prisotna v brezjanski baziliki že nekaj let po prizadevanju lic. Francija Markeža.)

Tine Debeljak je nato prebral pesem Brezjanski romar iz zbirke Mariji njegovega očeta dr. Tineta Debeljaka.

Ob tej priliki je v bližini podobe Marije Pomagaj bila postavljena plošča, ki so jo darovali Slovenci iz Severne Amerike, na kateri piše: *Mi, ki živimo daleč v tujini, / k Tebi se vračamo polni želja. / Mi, ki umrli smo daleč od doma, / v srcih nosili smo tebe, Gospa. / Prosi za ene in druge Boga! / V zahvalo verni Slovenci z vsega sveta.* — Ploščo je blagoslovil škof Pirih, nakar je bila slovesnost zaključena s pesmijo Marija skoz življenje.

Romanje se je nadaljevalo po kosilu s petjem lavretanskih litanij Matere božje, ves čas pa je teklo pogovor med Slovenci iz raznih držav Evrope, Amerike in Avstralije. GB

Msgr. Metod Pirih, koprski škof

O krščanskem praznovanju romanja

Romanje ima v duhovnem življenju pomembno mesto. Morda smo danes že izgubili izpred oči prvotni pomen romanja. Nikakor pa ne bi bilo prav, da bi mi, ki smo priromali danes sem na Brezje, pozabili in izgubili izpred oči bistvene sestavine romanja...

Priromali smo v naše narodno svetišče na Brezje, da nas to romanje pripravi na jutrišnje romanje k mučencem v Kočevski Rog. V teh dneh in tednih romamo na Teharje, v Kočevski Rog in na Lajše nad Cerknim, kjer so grobovi naših mučencev, ki so jih njihovi mučitelji do nedavnega zakrivali. V duhu pa romamo na vse tiste temne kraje, kjer se je prelivala kri naših bratov kristjanov in Slovencev. Cerkev sicer še ni uradno priznala njihovega mučeništva, toda mi se jim lahko že priporočamo in se po njih zgledujemo. V primeru Grozdeta nam Cerkev celo priporoča, da molimo k njemu in ga prosimo milosti, saj se je že začel uradni postopek za njegovo razglasitev za mučenca. Mučenci so naši priprošnjiki.

Prosimo jih, da nam pomagajo ohraniti vero, za katero so oni umrli. Naj nam oni, ki so Bogu ostali zvesti v težavah in trpljenju, pomagajo, da bomo tudi mi ostali zvesti v težavah življenja. Naj oni, ki so umrli iz ljubezni do Kristusa in njegove Cerkve, naši mladini in narodu, doma in po svetu, izprosijo zvestobo Kristusu in Cerkvi.

Mučenci so tudi naši vzorniki. Ko bo Cerkev priznala slovenske mučence, ki so umrli v času komunistične revolucije na tako različnih krajih, bo izrecno naglasila, da so mučenci tisti, ki so umrli za vero, iz ljubezni do Kristusa in Cerkve. Prepričan sem, da je mnogo takih. Kakšno krivdo je imel otrok, ki je umrl, ker je bil sin zavednega kristjana? Kakšno družinski oče, ki je skrbel za svojo družino, mogoče je bil mežnar ali ključar pri sosednji cerkvi? Kakšno maldenič, ki je mirno hodil v gim-

nazijo in se vračal od spovedi in maše na prvi petek?

Toda še eno stvar nas učijo mučenci: odpuščanja. Pričevanja iz povojnih množičnih pobojev doma govorijo, da so mnogi umirali z molitvijo na ustnicah in z besedami, ki jih je izrekel Kristus, Kralj mučencev, na križu: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ Kot verniki ne bomo nikogar sodili, nikogar zapirali, nikogar morili. Država naj sama obsodi ta dejanja.

Romanje je dejanje sprave. Kot kristjani smo prvi dolžni in seveda prvi pripravljene podati roko sprave vsakomur, tudi tistemu, ki nam je storil krivico. Prepričani smo namreč, da odpuščanje prinaša v naš srce mir. Kdor ne odpušča, ta trpi. Sovraštvo razjeda njegovo srce, da topi in ni več odprto za Boga. Kristjani, ki ob vsaki spovedi občutimo, kako odrešujoče je, ko nam Bog odpusti grehe, bomo zato tudi odpuščali svojim bližnjim. Seveda pa ne bomo pri tem odpuščanju zamegljevali resnice. Cerkev se skozi vso zgodovino spominja svojih mučencev in jih ne pozabi, ker so za vse rodove zgled zvestobe Kristusu in dokaz, kaj more šibki človek, ko je povezan s Kristusom.

Kakor je bila ves čas vašega življenja v lepih, hudih in težkih trenutkih, mesecih in letih z vami Gospodova roka in ste z njegovo pomočjo prenesli toliko preizkušenj in gorja, tako smemo upati, da bo Gospodova roka nad vami tudi v sedanosti in prihodnosti, če boste odprti za božje sodelovanje. Drugo božje naročilo pa je, da bi bili kot luč za narode, med katerimi živite in delate, da bodo drugi narodi pozorni na vašo drugačnost, na vašo živo vero, na vaše navade, na vašo kulturo, na vašo ustna in pisna izročila naroda, iz katerega ste izšli. Bog daj, da bi se oboje uresničilo v vašem nadaljnjem življenju po priprošnji Marije Pomagaj.

Niti kaplja prelite krvi ...

(Nad. s 1. str.)

kolaboraciji in objektivni izdajalski situaciji domobranstva. To dolgujeta slovenski stvari znanost in oblast.

Misel na naše padle in žrtvovane nas tudi vse nagiba k zvestobi vrednotam in dejavnemu pospeševanju dobrega. Ob tem ni prostora za prazno veličanje preživelih, ki še nismo prehodili poti preizkušenj. Ta spomin nas vabi k premisleku o naši duhovni naravnosti, o odnosih do najbližjih, do celotnega slovenstva, do tistih, ki iskreno iščejo zgodovinsko resnico, a so morda v dobri veri ujeti v stare vezi. Tudi to je smisel spomina na tukajšnje žrtve.

Skupna narodna žrtev nas žive tudi opominja. Lažnost mamljivih vab se največkrat odkriva šele po izkušnjah. Komunistična blagovest o svobodi in pravičnem redu je na Slovenskem mnoge tako oamila, da so se ji prepustili, v veri, da z njo stopajo v obljubljeni deželo. Sistem je zdaj razpadel, vendar se ga nekateri domotožno spominjajo. Takim naj bo misel na veliki pomor pred petdesetimi leti opomin, česa je zmožen človek, ki se odvrne od Duha in prestopi naravne postave.

Iz globin, ob katerih stojimo, se nam oglašajo tudi roteči klici k edinosti med vsemi, kateri so odločeni, da preusmerjajo slovensko pot. Neuspehi in katastrofe v

preteklosti zaradi neslog naj bodo opomin nam, ki nas je od blizu in od daleč skrb za odpravo bolezenskega stanja slovenske družbe, katerega je kriv preživelih sistem. Ker smo enakih misli, bodimo tudi enega razpoloženja in ene volje za složno uveljavljanje boljšega družbenega sožitja.

Čeprav stojimo ob grobu, nas torej ne zajema potrto. Vremena se jasijo, na Slovenskem vrejo na dan tokovi, ki bodo izmili, kar duši duhovnost in utesnjuje pogum. Kot se nikoli nismo predajali malodušju, se zdaj tudi ne postavljamo s svojo zmago, marveč pričakujemo veliko zmago resnice in pravice za slovensko domovino, kateri smo vsi zavezani, čeprav nekateri živimo odtrgani od nje.

To bo sad Milosti, katero kliče prelita kri in naša zvesta služba. Niti kaplja prelite krvi ni padla v prazno. Verujemo, da bo kri naših zvestih bojevnikov in nedolžnih žrtev, ki se je pomešala s krvjo mnogih na drugi strani, ki so se tudi hoteli darovati v veri, da gre za dobro domovino, seme novih slovenskih domoljubov in novih ljudi s plemenito človečnostjo. Iz tega semena že rastejo poganjki, ki ženejo korenine v plodno zemljo in se iz njenih sokov dvigajo k Luči. To je moralno zmagovanje, za katero dajemo hvalo Tistemu, ki hudo obrača v dobro in dobremu daje moč, da se razrašča.

Janez in Martin Žakelj prinašata lujansko Marijo v baziliko.

Sliki iz "Družine"

Med pridigo škofa Piriha v brezjanski baziliki.

GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenske Latinskoameriške Trgovske Zbornice

MARIBORSKI VINSKI LETNIK se imenuje že šesta prireditelja. Gre za strokovno pregled vin iz mariborskega okolja in tekmovanje med pridelovalci. Pri vinih odloča predvsem kakovost. Tako je prejel naslov šampion sivi pinot (rulanec) družine Kraner Platajs iz Gornjega Hlapja. Dosegel je 18,70 od dvajsetih možnih točk. Šampion visoke kakovosti pa je renski rizling (jagodni izbor), ki ga je pridelal Roman Mulec iz Ročice. Komisija mu je prisodila 19,70 točk.

ZA PRETIRANO VESELJE NI RAZLOGA. V letu dni se je v Sloveniji število zaposlenih zmanjšalo za več kot 5.000 oseb. Povečalo se je število upokojencev. Tako se je v gospodarstvu število zaposlenih zmanjšalo, pač pa se je povečalo število zaposlenih v negospodarstvu. Zanimivo je, da se je v preteklem letu upokojilo 17.000 oseb.

ALBANIJA PRED SLOVENIJO. Ni res, da bi imela Slovenija največjo rast bruto proizvoda v Evropi, kar so trdili nekateri vladni krogi. Najvišjo rast med dvanajstimi državami je dosegla prav Albanija.

PREMALO HOTELSKIH ZMOGLJIVOSTI ima Slovenija, so ugotovili na ministrstvu za gospodarske dejavnosti. Letos bodo namenili za predstavitve slovenskega turizma 380 milijonov tolarjev. Lanska turistična sezona je bila dobra. Devizni priliv je znašal 930 milijonov dolarjev. Kljub temu pa bi bila veliko uspešnejša, če bi odgovarjali hotelski prostori.

DOBROTE SLOVENSkih KMETIJ. Pod tem naslovom so imeli v Ptujju že šesto razstavo. Letošnje razstave se je udeležilo 515 slovenskih kmetij. Obiskovalci so si ogledali 435 pekarskih, 220 mesnih in mlečnih jedi. Bogat je bil tudi spremljevalni program raznih prireditev s posveti, okroglimi mizami in srečanj. Ob tej priložnosti so podelili tudi odličja pridelovalca najboljših vin.

58.000 AVTOMOBILOV je bilo registriranih lani v Sloveniji prvič. Zanimivo je in skrb vzbujajoče, da je bila četrtnina vozil, ki so bili prvič registrirani, že rabljena. To velja skoro za polovico Oplovih vozil.

SLOVENCi V LUZERNU. Slovenija je letos prvič nastopila na švicarskem sejmu kmetijstva in obrti od 28. aprila do 7. maja. Za ta mednarodni sejem se je predstavilo 40 slovenskih podjetnikov, ki so pokazali slovensko državo v malem, njen napredek, lepote in dobrote. Močno je bila zastopana turistična ponudba. Posebna privlačnost je bila na gostinskem delu sejma, kjer so pripravljali razne slovenske jedi in točili kakovostna vina iz slovenskih vinogradov.

KRIZA SLOVENSKEGA GRADBENIŠTVA. Slika ni ugodna. Od leta 1989-1993 se je število zaposlenih zmanjšalo za 40 odstotkov. Lani je šlo v stečaj 19 gradbenih podjetij, nekaj tudi zasebnih.

73.990 AVTOMOBILOV so izdelali v Novem mestu. Francoski koncern je zaslužil 2317 milijonov frankov, slovenski izdelovalec avtomobilov pa 1020 milijonov tolarjev dobička. S temi dohodki so deloma pokrili izgubo, ki je nastala v l. 1992 in 1993.

CESTNO OMREŽJE NA KOČEVSKEM spada med eno najbolj neurejenih. Dežela je bila zaradi poveljne politike, ki je samovoljno zaprla velik del območja, zelo zavrt. Danes je sicer večina ozemlja odprta, a zavirajo jo slabe in neprevozne ceste.

VELIKONOČNE DOBROTE. Učenci Srednje živilske šole v Mariboru so pred veliko nočjo pripravili sijajno razstavo značilnih velikonočnih jedi. Sodelovalo je 60 učencev pod vodstvom sedmih učiteljev-mentorjev. Za narodopisni del razstave pa so iz različnih krajev zbrali nekaj cvetno-nedeljskih „premecev“ (butar), ki so jih dali

blagosloviti.

ZNIŽANE POKOJNINE. Nova „uskalditev“ pokojnin pomeni za 450.000 slovenskih upokojencev zmanjševanje izplačil za 0,2 odstotka (v marcu), v aprilu pa so zmanjšanje povečali še za 0,3 odstotka. Tako najvišja pokojnina za polno pokojninsko dobo znaša 36.541 tolarja, najnižja pokojnina sploh pa 15.046 tolarjev, starostna pokojnina kmeta pa 18.270 tolarjev. Negotova usoda upokojencev je prav gotovo posledica žalostne gospodarske politike.

ŠTEVILO USLUŽBENCEV VLADNE SLUŽBE RASTE. V dveh letih se je število zaposlenih na ministrstvih in predsedstvu države povečalo za 1.144 oseb. Skupaj imajo ministrstva in vladne službe 18.916 uslužbencev.

2 MILIJARDI TABLET v enem letu bodo lahko izdelali v novi tabletarni podjetja Lek na Verovškovi 57 v Šiški, kjer bo zaposlenih 80 delavcev. Za zgraditev nove tabletarne so iz lastnih sredstev (85 odstotkov) vložili 40,6 milijonov švicarskih frankov. Preskrbljeno bo tudi za varovanje okolja pred odpadnimi vodami, odpadki in onesnaženim zrakom.

ZA SUŠENJE SADJA, ZELENJAVE in drugega, je na celjskem sejmu zasebni raziskovalec Martin Sever iz Ljubljane prejel nagrado za Bio sušilnice. Priprave so izdelane iz lesa, kjer se v zaprtem prostoru zavarovani pred žarki in pred mrčesom ob popolni varnosti suši sadje, zelenjava ali drugi sadeži.

1230 TON GOB je bilo lani iz Slovenije odpeljano „na črno“. Zato so na skupščini Zveze gobarskih društev podprli prepoved izvoza svežih gob in več predlogov, ki naj zavarujejo mikrofloro pred prevelikim nabiranjem gozdnih sadežev.

ŽE PET LET uspešno deluje podjetniška šola. Šola je namenjena vsem posameznikom, ki razvijajo svoja podjetja in potrebujejo podjetniško znanje. Študij organizira Gea College.

522.000 TOLARJEV ČISTEGA DOBIČKA je ustvarila ljubljanska borza v letu 1994. Skupni promet v istem letu, opravljen med borznimi člani, je znašal 112.813 milijonov tolarjev.

PREMALO DENARJA ZA KMETIJSTVO. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo prejelo letos sicer nekaj odstotkov več kot lani, kar pa je za razvoj in reševanje velike problematike v kmetijstvu veliko premalo.

TURIZEM NI UČINKOVITO ORGANIZIRAN. V slovenskem gospodarstvu se je nakopičilo ogromno težav, podedovanih iz preteklosti, zaradi tega ni dovolj energije in denarja za pospeševanje najnujnejših dejavnosti. Tudi vse turistične akcije potekajo nenačrtno, brez skupnega okvirnega načrta.

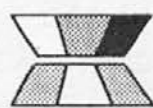
19. AVTOMOBILSKI SALON v Ljubljani je vzbujal veliko zanimanje. Razstavljalo je 128 domačih in 158 tujih izdelovalcev vozil in dodatne opreme. Razstavljalci so bili iz 23 držav.

„POČITNICE“ KRŠKE NUKLEARKE. Od 21. aprila do 2. junija je naša nuklearna počivala zaradi menjave goriva in drugih vzdrževalnih del. „Počitnice“ so trajale 42 dni.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

4. julija

1 dolar	112,49 SIT tolarjev
1 marka	81,37 SIT tolarjev
100 lir	6,91 SIT tolarjev

SLOVENCi V ARGENTINI

Osebne novice

Krst: Krščeni so bili v Mar del Plati: **Camila Benavidez**, hčerka Orlanda in Nežke roj. Trpin; **Gerónimo Miguel Comba**, sin Miguela in Helene roj. Trin ter **Federico Velázquez**, sin Claudia in Lučke roj. Trpin. — Čestitamo!

Smrt: Umrli je **Dušan Lenšček** v Del Visu. — Najpočiva v miru!

Novi diplomant: Na državni univerzi (U.B.A.) je končal študije **Pavel Brula** in diplomiral kot „Licenciado en administración de empresas“. — Čestitamo!

SLOVENSki DOM CARAPACHAY

Občni zbor

Na slovenski državni praznik 25. junija je bil v našem Domu redni letni občni zbor ob lepi udeležbi navzočih članov. Prisoten je bil tudi odpravnik poslov slovenskega veleposlaništva prof. Matjaž Puc. Ker živi v našem okolju, je postal redni član našega Doma. Je tudi naš faran, zato se ob nedeljah, če mu le čas dopušča, udeležuje službe božje v našem Domu, sam ali pa s celo družino. V kratkem času se je vživel v našo skupnost, tako da je kot eden izmed nas, zanima se za naše podrobno delo in za naše prizadevanje, spoznava pa tudi naše težave in pomanjkljivosti.

Občni zbor je vodil predsednik Franci Korošec, ker pa so volitve odbora vsake dve leti, je bil občni zbor le informativnega značaja. Posamezni odborniki so podali svoja poročila, ki so bila zadovoljiva. Pri predlogih pa je bila poudarjena večja poživitve dela v Domu. V posameznih odsekih pa potrebujemo več soodgovornosti in medsebojnega razumevanja ter pripravljenosti pri skupnem delu in naporu.

Po zaključku občnega zbora, ob četrti obletnici samostojnosti, so vsi navzoči zapeli slovensko himno.

Spominska proslava

V nedeljo, 18. junija, je bila v našem Domu spominska proslava padlim žrtvam druge svetovne vojne in komunistične revolucije. Minulo je petdeset let, odkar je bilo zverinsko pomorjenih dvanajst tisoč slovenskih domobrancev, zato je bil spomin še posebno posvečen tem pobilim junakom.

Program proslave je pripravila kulturna referentka Ani Klemen, ki je tudi vodila program. Na okrašenem odru je s pomočjo diapozitivov in z lepim besedilom podala pomen te spominske proslave. Navzoča preživela domobranca Ciril Aleš in Jože Markež sta na odru prižgala spominsko svečo. Nato je govoril bivši medvojni oficir, kapetan Metod Kraiger, ki je med drugim omenjal, da se je po zasedbi okupatorjev Nemcev in Italijanov dvignil upor proti njimi. Obenem pa se je po navodilih iz Moskve začela v Sloveniji komunistična revolucija pod krinko Osvobodilne fronte s ciljem, da komunistična partija prevzame popolno oblast nad Slovenijo, kar se je tudi zgodilo. Komunizem je z lažjo prevaral ne samo del Slovencev, tudi zapadne zavezničke, posebno Angleži in britanski višji levičarski oficirji so povzročili in bili krivi, da je prišlo po vojni do slovenskega holokavsta.

Učenci zadnjega letnika so podali še priložnostno spominsko deklamacijo, navzoči pa so za konec proslave zapeli Bodi zdrava moja lepa domovina.

SLOMŠKOV DOM

Očetovski dan

Na nedeljo, 18. junija, ko vsa Argentina slavi Očetovski dan, je bila tudi v Slomškovem domu prisrčna očetovska proslava. Ob petdesetletnici zdomstva se je učiteljstvo Slomškove šole še posebno potrudilo, saj so požrtvovalne učiteljice naučile skupine otrok, od vrtca do višjih razredov, cel šopek voščil, deklamacij in pesmic, ki so jih šolarji lepo podali. Za uvod je tajnica Doma prof. Neda Vesel Dolenc voščila vsem navzočim očetom in starim očetom ter se s toplim spominom poklonila vsem že pokojnim. V imenu mladine je z izbranimi besedami voščila slavljencem predsednica odseka SDO Danijela Avguštin, v imenu šolskih otrok pa je nagovorila očeta in stare očete Monika Štefe. Namesto odsotnega župnika Jožeta Škerbca, ki je na obisku v Sloveniji, je daroval sveto mašo nekdanji učenec Slomškove šole Andrej Poznič, sedaj kaplan v Novem mestu. V mašnem nagovoru je orisal vlogo očeta v družini in njegovo nenadomestljivo poslanstvo. Mladina je sodelovala pri maši s sodobnimi verskimi pesmimi ob zvoku kitara ter dala mladostno svežino bogoslužju. Za zaključek proslave je odbor staršev pogostil slavljence s pecivom in kavo, kar je bila zelo lepa priložnost za prijetno družabnost.

Novi gostinski prostori

Odbor Doma je združil z očetovskim praznikom v nedeljo, 18. junija, še slavje odprtja novih gostinskih prostorov, kjer je bila otvorena sodobna oprema za pečenje mesa na žaru (parrilla) s kuhinjo in jedilnico ter ureditev zelenice z otroškimi igrišči. Dolgoletna želja članov in prizadevanje večih odborov so se tako vendar uresničila. Želja odbora je, da bi nova pridobitev čimbolj služila članom in družabni povezavi. Nove prostore sta odprla predsednik Doma Marjan J. Loboda in v imenu botrov ga. Lenčka Zupan Malovrh, blagoslovil pa jih je kaplan Andrej Poznič. Predsednik se je v svojem nagovoru zahvalil vsem, ki so s svojim sodelovanjem pri finančnih akcijah omogočili izvedbo, še posebno pa častnemu članu Hermanu Zupanu, ki je odbor opogumljal in s svojim mecenstvom darom učinkovito sodeloval. Vso izvedbo pa je imel v rokah arh. Franci Klemenc. Pri družinskem kosilu, ki se ga je udeležilo preko sto gostov, so prišle na mizo že z nove „parrille“ mesarske specialitete mojstra Franceta Miklavca.

SAN MARTIN

Zveza žena in mati

Sanmartinska zveza žena in mati se je v juniju spominjala 50-letnice pokola domobrancev. Prebrale so lepo poezijo in spis, kako je neko odšel od doma v tistih dneh, ko so se množice podale v svet, iskaje zavetišča. Ganljivo je opisana pot in še bolj je presunljivo, da je to bilo napisano v prvem prehodnem taborišču. Z molitvijo, prižgano brezjansko svečo in trakom naše zastave smo se spominjale vseh, ki so padli za domovino. Velika škoda, da je prav na tem sestanku manjkalo več žena. Bolezen in potovanje v Slovenijo je trenutno skrčilo naše vrste.

20. julija ob 18.30 uri je spet sestanek, na katerega ste lepo vabljeni!

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

ZDRAVNIKI

dr. Marija Avguštin - Specialistka za očesne bolezni. Ponedeljek, torek in petek od 16. do 20. ure. Roma 3122 - 1. nadstr. 3. - Isidro Casanova (20 m od Rute 3). Tel.: 485-5194

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchietto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

Tel. 441-1264 / 1265

Lataške karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82

Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

Lepo sobo v Ljubljani oddam za mesec julij in avgust. Tel. 658-0154.

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo, Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319

Janez Pustavrh: barvam hiše, stanovanja, polagam tapete (empapelado); tel. 651-6622 (po 13. uri).

FOTOGRAF

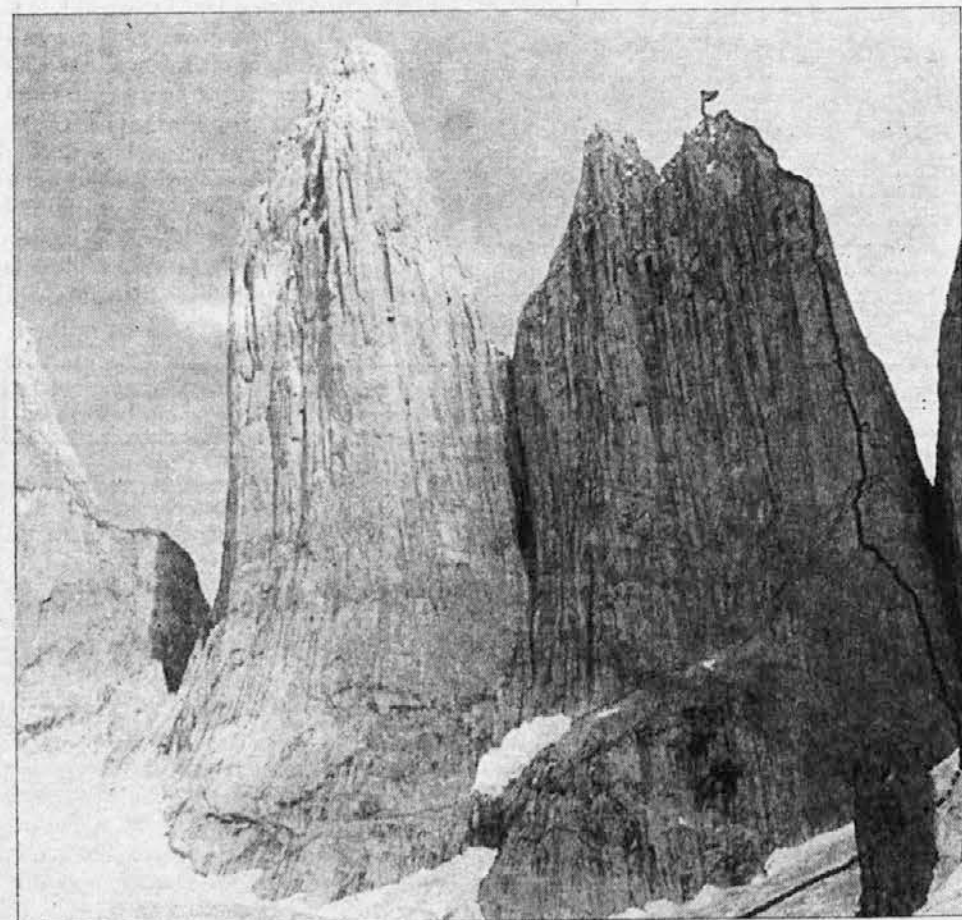
Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Od leve Južni, Centralni in Severni stolp skupine Paine. V zadnjem je vrisana nova slovenska smer.

Slovenska kulturna akcija

Tine Debeljak VTISI IZ SLOVENIJE IN NJE KULTURE

v soboto, 22. julija, ob 20. uri v Slovenski hiši.

SDO SAN MARTIN SFZ

vabi na

26. mladinski dan

23. julija 1995

8.00 Začetek tekmovanj

9.45 Sv. maša

12.30 Kosilo

18.00 Kulturni program

Prosta zabava

Sodeluje ROCK & POLKA

Slovenska alpinista na Paine

Marko Prezelj (AO Kamnik) in Andrej Štremfelj (AO Kranj) sta se iz čilenske Patagonije vrnila s prvenstveno smerjo v Severnem stolpu skupine Paine. Severni stolp ima skromno nadmorsko višino (2260 m), vendar je vzpon nanj zelo težaven, saj ga z vseh strani obdajajo težke in strme stene. Na njegov glavni vrh so se prvi povzpeli Italijani leta 1958.

Marko Prezelj in Andrej Štremfelj sta novo smer poimenovala Rojen pod radovedno zvezdo. Pravzaprav sta dokončala smer, ki so jo že pozimi 1987/88 poskušali preplezati slovenski alpinisti Edo Kozorog, Matjaž Ravhekar in Ivan Rejc. Takrat jim je uspelo preplezati največje težave, vendar pa so morali zaradi slabega vremena odnehati 200 metrov pod vrhom.

Letošnja odprava se je začela s hudimi birokratskimi težavami. Do izhodiščnega mesta Puerto Natales sta pripotovala 14. 1. Zaradi težav z dovoljenjem za plezanje v narodnem parku Paine sta v pol dneva oddaljeno bazo prišla čez štiri dni.

Prve dni, ko je bilo vreme zelo ugodno, sta porabila za urejanje baze ter za transport opreme do šotora, ki sta ga postavila dve uri od baze. Od šotora do vstopa v steno je bilo še uro in pol hoda. Plezati sta začeli 21. januarja. Prvi dan sta preplezala dva raztežaja. Prvi ni bil težak, v drugem pa sta naletela na eno težjih tehničnih mest v smeri. Čez gladko ploščo sta lahko splezala le s pomočjo hudičevih krempljev, ki sta jih zatakala za drobne luske.

Na vrhu drugega raztežaja sta pustila fiksno vrvo, po kateri sta se spustila nazaj pod steno. Čez dva dni, ko je bilo vreme zopet primerno za plezanje, sta se po njej povzpela do drugega stojišča in nadaljevala s plezanjem v tretjem raztežaju. Na tak način sta do 25. januarja napela vrvi čez prvih devet raztežajev. Skala je bila ves čas zelo krušljiva / pa tudi izredno ostra. Na vstopu jima je grozila tudi velika nevarnost padajočega kamenja.

Večino mest, ki sta jih preplezala tehnično, bi kasneje lahko ponovila tudi prosto, vendar s tem nista hotela zapravljati časa. Njun glavni cilj je namreč bil, da priplezata na vrh gore. V viharne in izredno nestabilnem vremenu, kakršno je značilno za Patagonijo, je vsak trenutek kolikor toliko znosnega vremena izredno dragocen.

29. januarja se je vreme spet toliko izboljšalo, da sta lahko zopet vstopila v steno. Preplezala sta še dva raztežaja. Na koncu 11. raztežaja sta postavila visečo posteljo in prvič prespala v steni. Naslednji dan sta v sneženju in mrazu preplezala še en raztežaj, nato pa sestopila nazaj v bazni tabor.

Slabo vreme jima je za nekaj dni preprečilo plezanje, 4. februarja pa sta zadnjič vstopila v steno. Tega dne sta se po pritrjenih vrveh povzpela do postelje na koncu 11. raztežaja. Naslednji dan sta preplezala še 13. raztežaj. Tako sta dosegla najvišjo točko poskusa Kozoroga, Ravhekarja in Rejca. Od njihovega poskusa sta v steni našla le sidrišča za spuste ob vrvi in nekaj svedrovcev.

6. februarja zjutraj je bilo vreme zelo slabo. Vseeno sta se začela ob 11.30 vzpenjati po pritrjenih vrveh. Ob 13. uri sta bila na vrhu pritrjenih vrvi. Ker se je vreme začelo počasiboljševati, sta s plezanjem nadaljevala. Po treh raztežajih sta priplezala na ramo, kjer sta smer priključila španski smeri iz l. 1993 in po njej nadaljevala do vrha. Od rame do vrha ni bilo nobenih posebnih tehničnih težav več, oviral ju je le orkanski veter. Bil je tako močan, da sta se po ravnem plazila po vseh štirih. Ob 17.30

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Proprietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 60; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

PETEK, 21. julija:
Seja Medorganizacijskega sveta v San Martinu ob 20. uri.
SOBOTA, 22. julija:
Kulturni večer SKA: Tine Debeljak: Vtisi iz Slovenije in nje kulture.
SOBOTA, 29. julija:
Zveza slovenskih mater in žena iz Ramos Mejía in San Justo: celodnevni izlet v Mundo Marino. Prijavijo se lahko družine z otroki. Prijave na 658-6157 ali 484-6905.

sta dosegla vrh. To je ostra skalna konica, ki sta jo jahaje objela.

Do noči sta sestopila do viseče postelje. V steni sta puščala le sidrišča, vso drugo opremo pa sta za seboj pobrala. Naslednji dan sta bila premočena do kože, ostala pa sta tudi brez hrane. Vreme je bilo tako slabo, da sta dan prebila kar v viseči postelji. 8. februarja se je vreme toliko izboljšalo, da sta lahko nadaljevala s sestopom. Iz stene sta pobrala vso opremo in do večera prišla v bazni tabor.

Odpravo so financirala razna slovenska podjetja, v časopisju pa se plezalca zahvaljujeta tudi družini Rezelj iz Buenos Airesa in slovenskim naseljencem v Čilu za pomoč.
Po „Delu“

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4- za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-